

22 לדצמבר, 2014

מאגר "החוקים המפלים" של עדאלה: גזענות מדומיינת להכפשת ישראל

רקע

ארגון עדאלה מגדיר עצמו כ"ארגון זכויות אדם עצמאי ומרכז משפטי" שמטרתו קידום והגנה של זכויות אזרחים פלסטינים ערבים בישראל". במקביל, עדאלה מנסה להציג את ישראל כמדינה גזענית ולא דמוקרטית – טקטיקה הנעשה בה שימוש באו"ם ובפורומים בינלאומיים אחרים באופן תדיר. כך למשל, ביולי 2014 עדאלה הגיש למועצת זכויות האדם באו"ם דו"ח עם הטענה, ש"ישנה עליה בגזענות ושימוש ברטרוריקה מסיתה נגד אזרחים פלסטינים בישראל הנעשת על-ידי פקידי הממשל וחברי כנסת ישראלים".

ההצהרות הללו נועדו לחסל את אופייה היהודי של מדינת ישראל. בהתייחס למטרה זו, ב-2007 חיבר הארגון מעין "חוקה דמוקרטית" הקוראת להחלפת יסודותיה היהודיים של מדינת ישראל, מסגרת "דמוקרטית, דו-לשונית, ורב-תרבותית". החוקה טומנת בחובה דרישה ל"זכות שיבה" פלסטינית, ואי אפשרות לעלייה יהודית למעט "טעמים הומניטריים".

מנהל ארגון עדאלה, חסן ג'בארין, וחלק מצוותו, מילאו תפקיד פעיל בפורום נגד גזענות של ארגונים לא-ממשלתיים שנערך בוועידה העולמית של האו"ם שהתקיים בדרבן, דרום אפריקה, בשנת 2001. מטרת כינוס הפורום הייתה לשם קידום הדמוניזציה והדה-לגיטימציה של ישראל ולהצגתה כגזענית, שבסופו גיבש הפורום "מדיניות המבודדת את ישראל לחלוטין בתואנה שהיא מדינת אפרטהייד". תכנית הפעולה שגובשה על-ידי כלל הארגונים בכנס ידועה בשם "אסטרטגיית דרבן", המשמשת בסיס לקמפינים שמטרתם חרם, משיכת השקעות וסנקציות (BDS).

מימון

- במרץ 2014 קיבל הארגון מימון ממנהלת זכויות האדם והמשפט ההומניטארי הבינלאומי (מנגנון משותף של דנמרק, שוודיה, שווייץ והולנד המממנים ארגונים לא-ממשלתיים פלסטיניים וישראלים). המדינות התורמות העבירו עד לאחרונה כספים לארגונים לא-ממשלתיים דרך מרכז פיתוח ארגונים לא-ממשלתיים (NDC) היושב ברמאללה.
- בהתאם לחוק "חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה" (חוק השקיפות), עמותות חייבות לדווח בכל רבעון על מקור התרומה מישות מדינית זרה לרשם העמותות. נכון לתאריך ה-9 בנובמבר, 2014, המידע שנמצא זמין עבור ארגון עדאלה היה עד לשנת 2012. מתאריך זה ואילך לא ידוע מה התוכן שהיה אמור להימצא בתקופות הדיווח; האם עדאלה המשיך לקבל מימון ממשלות זרות, האם הוא ממלא אחר הוראות החוק או לחלופין אם דוחות עדאלה אינם מופיעים בגלל בעיות טכניות במערכת הדיווח.
- בין השנים 2008 ל-2013, הקרו החדשה לישראל אישרה העברה של מענקים בסך \$1,673,634 לארגון עדאלה.
- בהתבסס על דיווחים קודמים לרשם העמותות, התרומות הזרות לעדאלה לשנת 2012 (בשקלים) היו:

206,754	המרכז לפיתוח ארגונים לא ממשלתיים (NDC)
193,640	כריסטיאן אייד (CHRISTIAN AID)
507,330	אוקספם Novib
229,380	תכנית האו"ם לפיתוח UNDP
132,854	בראודליק דלן Broederlijk Delen (בלגיה)
113,758	האגודה לשיתוף פעולה בדרום (ספרד) ASCUR
204,290	שוויץ – סוכנות לפיתוח ושיתוף פעולה (SDC)
360,453	EED גרמניה
1,948,459	סה"כ

"חוקים מפלים"

החוקים להלן הם דוגמאות ל"אפליה" בישראל, על-פי עדאלה:

ריבונות, תרבות, והיסטוריה יהודיות

- על-פי עדאלה, חוקים הקובעים סמלים יהודים למדינה הינם מפלים, אך אין הם מכילים הסבר מספק מדוע. באשר לחוק [חותם המדינה](#) (1949), במאגר לא מצוין הסבר לגבי "[החוק הקובע כי חותם המדינה - הכולל מגן דוד ומנורה - יוטבע על כל מסמך רשמי](#)". [בנוגע לחוק הדגל והסמל והמנון המדינה](#) (1949), הוא מסביר - "מאמץ את הדגל של הקונגרס הציוני הראשון ושל התנועה הציונית, המבוסס על דימויי הטלית והמגן דוד, כדגל הרשמי של ישראל. הסמל הרשמי של מדינת ישראל הוא מנורת בית המקדש - עוד דימוי שלקוח מההיסטוריה היהודית. בשנת 1997 נוסף לחוק תיקון 2א (א), הקובע כי מעל כל מבנה ציבורי יתנופף דגל המדינה". המילה "ציוני" משמשת בכל מסד הנתונים גורם אפליה או גזענות, ללא כל הסבר מדוע. כמו כן, באשר ל"[חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל \(1952\)](#)", עדאלה מציין כי "החוק מסמיך את ההסתדרות הציונית העולמית, את הסוכנות היהודית וגופים ציוניים אחרים שנוסדו בתחילת המאה העשרים, לפעול בישראל כישויות כמו-ממשלתיות, כדי לקדם את מטרותיה של התנועה הציונית...".

- [חוק יד יצחק בן צבי \(1969\) וחוק בית הספר החקלאי מקווה ישראל \(1976\)](#). באמצעות חוק יד יצחק בן צבי חוקם, בין היתר, מוסד המקדם את ההיסטוריה של יהודים מעדות המזרח. חוק מקווה ישראל, בית ספר חקלאי (1976) הקים בית ספר המגבש יהודים ולא-יהודים. [לפי עדאלה, "החוק מקנה הכרה חוקית למוסדות חינוך ותרבות וקובע כי הם מיועדים בין היתר לקדם מטרות ציוניות"](#).

- [חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו \(1990\)](#) נמצא במאגר המידע, משום שעדאלה [טוען](#) כי החוק "קובע כי במילוי תפקידיה תפעל הרשות לקידום היצירה העברית הישראלית ולמתן ביטוי למורשת היהודית וערכיה ולערכי הציונות. מבחינת השפה הערבית, הרשות תקיים "שידורים בשפה הערבית לצרכיה של האוכלוסייה הדוברת ערבית, ו[תפעל] לקידום ההבנה והשלום עם המדינות השכנות בהתאם למגמות היסוד של המדינה". הארגון אינו מסביר כיצד חוק זה מפלה.

- חוקים הנוגעים לסיפוח ירושלים ורמת הגולן מסומנים כמפלים וגם הם ללא כל הסבר מדוע. ערבים ישראלים, דרוזים וקבוצות מיעוט אחרות נהנים משוויון זכויות באזורים אלה.

הקרן הקיימת לישראל (קק"ל)

- ארגון עדאלה מתנגד לקק"ל, והגיש בשנת 2004 עתירה נגד חוק הקרן הקיימת לישראל (1953) בה טען כי רוב הקרקעות של קק"ל "שייכות לפליטים הפלסטינים". בתוך כך, הארגון מסווג כאפליה חוקי "זכויות ותכנון במקרקעין", אשר קובעים את הקמת קק"ל, מעורבותה של קק"ל בארגונים אחרים, והעברת קרקעות על-ידה וממנה.

אי דיוקים במאגר המידע

האופן בו מאגר המידע של עדאלה מציגים חוקים כולל אי דיוקים נרחבים, כגון ציטוטים שגויים, פרשנות מעוותת וטענות שווא.

ציטוט חוק באופן שגוי

- פקודת מס ההכנסה - תיקון מס' 191 (2012) מספק פטור ממס ל"יעידוד ההתיישבות". אין הגדרה של מונח זה בתיקון. עדאלה [מתאר](#) את החוק, "כמעניק הנחה במס... למוסדות המקדמים 'התיישבות ציונית'". וטוענת שהפטור ממס תקף ל"מוסדות המקדמים את הקמתם הרחבה של ההתנחלויות בגדה המערבית כולל מזרח ירושלים". אך למרות זאת, אין שום התייחסות לכך בחוק.

- חוק רשות השידור (1965) מטיל על הרשות אחריות, בין היתר, "לקיים שידורים בשפה הערבית לצרכיה של האוכלוסייה הדוברת ערבית ושידורים לקידום ההבנה והשלום עם המדינות השכנות בהתאם למגמות

היסוד של המדינה"; .עדאלה [טוען](#) כי המנדט כולל שידור תכניות "לחזק ולהעמיק את זהותה הציונית של מדינת ישראל כמדיה יהודית ודמוקרטית". עם זאת, את המילים "לחזק", "ציונית", "זהות" ו"דמוקרטית" אינם מופיעים [בנוסח החוק](#) שעדאלה מספק. (רשות השידור נמצאת כיום בתהליך פירוק במסגרת רפורמה מוצעת, וגוף שידור ציבורי חדש יתפוס את מקומה).

עיוות החוק

- חוק הכנסת (1958) קובע כי חלקים מסוימים של הכרזת עצמאות של מדינת ישראל ייקראו במושב הפתיחה של כנסת חדשה. עדאלה [טוען](#) כי הקטעים "מדגישים את החיבור הבלעדי של המדינה לעם היהודי. עם זאת, עדאלה אינו מפרט באילו קטעים מדובר מאחר והם כוללים גם [קטעים](#) דוגמת:

"מדינת ישראל...תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות".

- חוק השימוש בתאריך העברי, תשנ"ח-1998 קובע כי בכל תכתובות והפרסומים בעברית מטעם רשויות המדינה ומוסדות ההשכלה הגבוהה יצוין גם התאריך העברי. עדאלה [טוען](#) כי [החוק](#) "מחייב כי "התאריך העברי יצוין בכל מכתב רשמי בשפה העברית הנשלח על ידי רשות ציבורית, ובכל הודעה רשמית לציבור בשפה העברית המתפרסמת מטעמה". אין כל חוק בדבר השימוש בתאריכים של לוח השנה ההיגרי (המוסלמי)".

החוק הזה אינו מפלה, ולמעשה, מכיל שפה המתאימה לצרכים של קבוצות מיעוט בישראל, אשר עדאלה אינו מזכיר. החוק אינו חל באזורים שבים רוב התושבים אינם יהודים, או אם שפת ההוראה של מוסד מוכר להשכלה גבוהה אינה עברית.

- פקודת סדרי השלטון והמשפט, סעיף 18 א' (1948) קבעה ימי מנוחה רשמיים. עדאלה [טוען](#) שמלבד יום העצמאות הישראלי, כל הימים הם "שבת ומועדי ישראל".

עדאלה אינו מזכיר כי החוק גם קובע כי לאלו אשר "אינם יהודים הזכות לקיים ימי מנוחה בשבתם וחגיהם".

- ישנם שני חוקים המעניקים הטבות לחיילים משוחררים. עדאלה [טוען](#) כי מי שנהנה מהחוקים הם אלה שסיימו את שירותם הצבאי או הלאומי ולכן הם מהווים הפלייה נגד ערבים.

טענה זו מתעלמת מהעובדה שאלפי ערבים, ביניהם בדואים ודרוזים, משרתים בכוחות הביטחון. החוק מקנה את אותה חבילת הטבות לערבים המתנדבים לשירות צבאי או לאומי.

טענות שווא על כך שחוקים פלייליים מכוונים נגד מיעוטים

- פקודת בתי הסוהר הישראלית - תיקון לחוק מס' 40 "מפגשים עם עורכי דין" (2011), [על-פי](#) עדאלה, התיקון "מאפשר לשירות בתי הסוהר (שב"ס) למנוע מאסירים המעורבים בעבירות ביטחון לפגוש את עורכי דינם, גם אם השב"ס רק חושש שפגישה כזאת עלולה להביא להעברת מידע הנוגע לארגוני טרור. התיאור של עדאלה מבטל את חששותיה הביטחוניים של ישראל. בחודש אפריל 2014, "שירות הביטחון וקציני משטרה ישראלים... הודיעו כי הם עצרו שישה עורכי דין במזרח ירושלים [בחדש להעברת מסרים](#) בין קבוצות טרור פלסטיניות בעזה מאסירים ביטחוניים בבתי הכלא בישראל".

- חוק שלילת תשלומים מחבר הכנסת ומחבר הכנסת לשעבר בשל עבירה (2011) מבקש לעצור את העברת השכר/הפנסיה של ח"כ במידה והוא חשוד בפשע אשר העונש בגינו הוא 10 שנים לפחות אם יורשע. לפי החוק על העבירה הייתה להתבצע כאשר הח"כ היה בכנסת, והח"כ אינו נוכח לחקירה או משפט. החוק נוצר לאחר שהח"כ לשעבר עזמי בשארה נמלט מהארץ במהלך חקירת עבירות הלבנת הון וחקירת מערכת היחסים שלו עם חיזבאללה. עם זאת, בדומה לחוקים אחרים ברשימה של עדאלה, חוק זה אינו מתייחס למוצא לאומי, זהות אישית, או השתייכות פוליטית, והוא אינו מפלה.

שני חוקים הקשורים לכנסת כוללים שפה שמרחיקה מהכנסת מפלגות/מועמדים העוסקים ב: "1) שלילת קיומה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; (2) הסתה לגזענות; (3) תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל."

עדאלה טוען שחוקים אלה נועדו למנוע ממועמדים ערבים ומפלגות ערביות מלהשתתף בבחירות. עם זאת המפלגה היחידה שפעילותה נאסרה כתוצאה מהחוק היא המפלגה היהודית הלאומנית כ"ך, (1985).

טענות מטעות אחרות

• חוק האזרחות והכניסה לישראל (2003) קובע כי ישראל לא תיתן תושבות באופן אוטומטי לבני משפחה של אזרחים. החוק זכה לכינוי "איסור על איחוד משפחות", עדאלה טוענת כי החוק הוא "החוק הכי גזעני במדינה ישראל", ובהליכים בבית משפט "עדאלה הדגיש את האופי הגזעני של החוק, המבדיל אותו מחוק מפלה והשוואתו לחוקי האפרטהייד בדרום אפריקה".

• עדאלה טוען באופן מטעה כי החוק "מונע מאזרחיה הפלסטיניים של המדינה - שכן באופן גורף, אזרחים פלסטיניים הם אלו אשר נישאים לפלסטינים מהשטחים הכבושים - מלממש את זכותם לחיי משפחה בישראל" שום דבר בחוק לא מונע מאזרח ערבי ישראלי מלהינשא לפלסטיני אשר נמצא בשטחי הרשות הפלסטינית, החוק אינו מעכב ממנו מלחיות עם בן/בת הזוג בשטחי הרשות.

• החוק הנו בהתאם למדיניות שנקבעה על ידי האיחוד האירופי, כמו גם נורמות בינלאומיות של זכויות אדם. החוק הורחב כך שיכלול מדינות מסוימות במצב המלחמה עם ישראל (לבנון, איראן, עיראק, וסוריה).

• עדאלה מתעלם מהעובדה כי 23 פיגועים, כולל פיגוע התאבדות במרץ 2002 בחיפה שבו נהרגו 15 אזרחים ישראלים, הוצאו לפועל תוך ניצול חוק האזרחות והכניסה לישראל. בפיגועים אלו נהרגו יותר מ-135 ישראלים ויותר מ-700 נפצעו. בשנת 2012, "פלסטיני מהגדה המערבית אשר התאזרח באמצעות הליך איחוד משפחות לפני כ-15 שנים" הניח פצצה באוטובוס בתל אביב. כתוצאה מהפיצוץ נפצעו 28; לא היו הרוגים.

• פקודת המסחר עם האויב (1939) אוסרת על סחר עם אויביה של מדינת ישראל. עדאלה טוען כי "כל המדינות שהוכרזו ככאלה היו מדינות ערביות ו/או מוסלמיות. כתוצאה מכך, נוצרת הגבלה על היחסים בין הערבים אזרחי ישראל ובין שאר העולם הערבי והמוסלמי, כולל יחסים תרבותיים ולשוניים.

• חיסונים וקצבאות ילדים - חוק היעילות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2010-2009) מתנה קבלת קצבאות ילדים בכך ילדים יחוסנו. עדאלה מתנגד לכך בטענה שהחוק "פוגע בעיקר בילדים ערבים בדוויים בנגב, שרבים מהם אינם מקבלים חיסונים בשל היעדר גישה לשירותי בריאות בכפריהם"

• למעשה, כפי שצוין על ידי משרד הבריאות, "משפחות ערביות נוטות יותר מאשר משפחות יהודיות לקחת את התינוקות שלהם לקבלת חיסונים ... 98.5 אחוזים מהתינוקות הערבים היו מוגנים לעומת 93.5% מיהודים".

• סאוסן זהר מהמחלקה לזכויות חברתיות, כלכליות ותרבותיות של עדאלה, הודתה כי "בהחלט, הגבלות דומות בהעברת תשלומי רווחה והרשמה לבית הספר אשר מתווגות על ידי אחדים כיסנקציות" במדינות אחרות כמו ארצות הברית הייתה אכן לגיטימית וחיצקה את איכות בריאות הציבור וילד".

• עם זאת, היא לא הכירה באפשרות זו של דאגות לבריאות הציבור ולבריאות הילד בישראל, ובמקום להסיק כי החוק היה "צעד ענישה נוסף של המדינה כדי להגביר את הלחץ שלה בפניו בדואים".

• "חוק חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה" או "חוק השקיפות" (2011) - דורש מעמותות אשר נתמכות על ידי ישות מדינית זרה ד להנפיק דוחות רבעוניים על כל תרומות ממשלתיות זרות בסכום של יותר 20,000 ש"ח.

• עדאלה מגנה את החוק, בטענה כי "ההוראות מיותרות שכן כל הארגונים הלא ממשלתיים בישראל כבר נדרשים על פי חוק הישראלי לפרסם את רשימת התורמים שלה ומידע כספי אחר באתר האינטרנט של

הארגון ולדווח על כך מדי שנה לממשלה". עם זאת, בעבר, דוחות כספיים של עדאלה לא היו זמינים לציבור, ולא הוגשו לרשם העמותות.

- נתונים לגבי המימון הממשלתי הזר שהתקבלו על ידי עדאלה ב-2012 לא דווחו לרשם העמותות בזמן כנדרש בחוק, שבוע אחד לאחר סוף כל רבעון. רק לאחר שארגון "NGO Monitor" פרסם [דו"ח ראשוני](#) בנושא, ארגון עדאלה החל להגיש את הדוחות.
- **עדכון:** נכון ל-22 לדצמבר, 2014, עדאלה הגיש דו"חות רבעוניים לשנים 2013 ו-2014. עם זאת, הדו"ח השנתי משנת 2012 הוא האחרון הזמין לציבור.